

<p style="text-align: center;">VRAGENLIJST VOOR DE BEGELEIDER OF LEERKRACHT VOOR DE NABESPREKING IN DE HUISJES</p>

Vooraleer de kinderen hun **eindresultaat** tonen voor de camera, herhaal je nog eens dat dit (optreden, toneel, feestje, ...) in totaal **slechts 4 minuten** mag duren! Daarna geef je het startsein en film je het eindresultaat. Als het toch veel langer zou duren, mag je het eventueel stopzetten, zodanig dat er zeker voldoende tijd is voor de nabespreking.

Met deze nabespreking willen we terugblikken op de samenwerking met volgende **doelstellingen** voor ogen:

- De leerlingen verwoorden hoe de samenwerking verlopen is en hoe ze zich daarbij voelen.
- De leerlingen krijgen inzicht in de bijdrage/rol van ieder kind in de groep.
- De leerlingen verwoorden hoe ze de codewisseling ervaren hebben.
- De leerlingen luisteren naar elkaars perspectief.

Nadat de leerlingen hun eindproduct getoond hebben voor de camera, hou je met de 2 groepjes die samengesmolten zijn een nabespreking van een **15-tal minuten**. Om dit in alle rust te kunnen doen, vraag je aan de leerlingen om al het **materiaal aan de kant** te leggen en in een **kring** te gaan zitten.

Je vertelt allereerst aan de leerlingen **wat er nog zal gebeuren**:

- bespreking van de samenwerking in de huisjes, vóór en na de samensmelting
- enkele vraagjes van Wies in de grote groep
- opruimen
- de andere huisjes bezoeken (als de bespreking en de opruim goed en binnen de voorziene tijd gebeuren)

Elk kind krijgt een blad met daarop een **gedragspatroongrafiek**.

Belangrijke momenten uit het groepsproces staan onderaan de grafiek op de X-as:

1. Ik kwam binnen in het eerste huisje.
2. ... (zelf in te vullen door elk kind apart bijv. "... bedacht plots een goede mop voor ons verhaal" of "... en ... maakten ruzie over het einde van ons toneel".)
3. ... (zelf in te vullen door elk kind apart)
4. Ik hoorde dat we naar een ander huisje moesten gaan / dat een ander groepje naar ons huisje zou komen.
5. Ik hoorde wat onze nieuwe opdracht zou zijn voor de 2 groepen samen.
6. ... (zelf in te vullen door elk kind apart)
7. ... (zelf in te vullen door elk kind apart)
8. Het eindresultaat werd gefilmd.

De gevoelens van elk kind staan op de Y-as (blij – gewoon – droevig – boos).

Leg de grafiek uit:

- Deze grafiek dient om straks te praten over hoe je je voelde tijdens de samenwerking in groep: blij – gewoon – droevig – boos.
- Denk na over momenten die jij belangrijk vond tijdens de samenwerking in kleine én grote groep. Vul moment 2, 3, 6 en 7 in.
- Duid met bolletjes aan hoe je je voelde in de huisjes en verbind de bolletjes met een lijn. Zo ontstaat er een grafiek.
Belangrijk: Het is heel goed mogelijk dat je je anders voelde vlak vóór en vlak na een bepaald moment (bijv. vlak vóór het eindresultaat werd gefilmd, was ik droevig omdat ik dacht dat ik het niet goed zou doen, maar vlak erna was ik blij omdat het toch super goed verlopen was. In dat geval kan je 2 verschillende bolletjes plaatsen op de grafiek.)

Iedereen vult de grafiek in. De kinderen worden best aangespoord om op een apart kussen/krukje te gaan zitten, drukke groepen misschien zelfs met het gezicht naar de muur en met veel ruimte tussen elk kind in, zodat er voldoende rust wordt gecreëerd.

Als iedereen de grafiek heeft ingevuld, wordt er teruggekeerd naar de kring. Elk kind laat tegelijk zijn/haar grafiek zien.

1. Bespreken van de samenwerking in de kleine groepjes (van vóór de samensmelting)
--

Stel vragen aan de kinderen die samen in één huisje zaten in het begin:

- We beginnen met de bespreking van de samenwerking in jullie eerste huisje, toen jullie nog niet samenwerkten met het andere groepje. We bespreken eerst jullie huisje en daarna het andere.
- (begin met 1 grafiek) Ik zie op jouw grafiek dat je je op een gegeven moment ... voelde. Waarom was dat?
- Zijn er nog andere kinderen van het groepje die zich toen ook zo voelden? Waarom wel/niet?

Tijdens de bespreking van de grafieken zouden volgende vragen aan bod moeten komen. Het is belangrijk dat de inbreng van elk kind besproken wordt (**CLIM**). Zorg ervoor dat alle leerlingen van de groep aan het woord komen, zodat ook stille kinderen hun mening kwijt kunnen. Als begeleider kan je zelf mooie initiatieven die je gezien hebt aanhalen, zodat iedereen zich gewaardeerd voelt.

1. Hoe is **de samenwerking** verlopen in jullie kleine groepje?

→ Wanneer ging het goed om samen te werken? Wanneer was het moeilijker om samen te werken? Hoe zou dat komen?

→ Waarom was er hulp nodig van Wies of Valdis op een gegeven moment?

→ Bijkomende vragen die kunnen helpen als er een conflict geweest is:

- Wat heeft persoon X gezegd? Kan jij dit (letterlijk) herhalen?
- (Waarom) Is dat zo?
- Wat vinden jullie hiervan?
- Wil iemand daar nog iets aan toevoegen?
- Denkt er iemand hier anders over?
- Hoe komt het dat anderen 'het' daar (wel) moeilijk mee hebben? Waarom is dat?
- Hoe kunnen we ervoor zorgen dat kinderen niet meer worden uitgesloten?

Als er een meningsverschil is tussen de leerlingen, dan kan je de link leggen met de sita uit de voorbereidingslessen in de klas: de kinderen kunnen eenzelfde situatie op een verschillende manier aangevoeld hebben.

2. Zijn jullie erin geslaagd om **de opdracht** samen tot een goed einde te brengen?
→ Waarom wel? Waarom niet? Wat ging er goed? Wat ging er minder goed?
3. Wie had welke **rol of taak**?
→ Hoe hebben jullie de taken verdeeld? Heb je zelf voor die taak gekozen? Wilde je graag iets anders doen? Hoe heb je dit aangebracht in de groep?
4. Wie heeft welke **ideeën** gegeven?
→ Kan iedereen mij vertellen welk idee hij/zij had? Zijn er kinderen die geen ideeën hebben kunnen geven? Waarom niet?
5. Wie heeft **beslissingen** genomen?
→ Hoe zijn jullie uiteindelijk tot de beslissing gekomen om ... (dat bepaald lied, verhaal, show...) te doen? Hebben jullie samen overlegd? Werd er dan voldoende geluisterd naar elkaar?
6. Is er iemand die **de leiding** nam?
→ Hoe merkte je dit? Vinden alle leerlingen dat? Was hij/zij een goede leider? Waarom wel? Waarom niet? Wat moet een leider doen om een goede leider te zijn?
→ Vragen aan de aangeduide leider: vind je van jezelf dat jij de leiding genomen hebt? Ben je verwonderd dat je medeleerlingen jou aanduiden als leider?
→ Is er iemand die ook graag eens de leiding had willen nemen, maar dit niet heeft kunnen doen?
→ Wat als er geen leider was? Is een leider nodig? Waarom wel? Waarom niet? Wanneer kan een leider belangrijk zijn?

Conclusie: *de inbreng van elk kind is belangrijk, heeft een extra tintje gegeven, heeft ervoor gezorgd dat het resultaat is wat het is... we komen daarom graag tot de **CLIM**mige besluiten: 'Samen zijn we slimmer' en 'Iedereen kan iets, niemand kan alles'.*

Stel dezelfde vragen aan de kinderen van het andere huisje.

2. Bespreken van de samenwerking in de grotere groep (samensmeltingsopdracht)

Stel vragen aan de kinderen van de 2 groepen:

- We beginnen nu met de bespreking van de samenwerking in dit huisje, waar jullie samengewerkt hebben aan een nieuwe opdracht.
- (begin met 1 grafiek) Ik zie op jouw grafiek dat je je ... voelde. Waarom was dat?
- Zijn er nog andere kinderen die zich toen ook zo voelden? Waarom wel/niet?

Herhaal vragen 1 t.e.m. 6 + stel volgende vragen:

7. Wat vonden jullie het gemakkelijkste/moeilijkste: samenwerken in de **kleine groep of in de grotere groep** (met 2 huisjes samen)? En wat vonden jullie het leukste?

→ Waarom? Wat zijn de voordelen van samenwerken in een grote groep? En wat zijn de voordelen van samenwerken in een kleine groep? Wat hebben jullie anders gedaan in de grote groep dan in de kleine groep? Waarom?

8. Welke groep heeft zich het meeste moeten **aanpassen**? De groep die nieuw toekwam in het huisje of de groep die de andere groep moest verwelkomen in zijn eigen huis?

→ Waarom? Hoe hebben jullie je aangepast?

→ Vergelijk eventueel met de integratie van nieuwkomers in onze samenleving: eigenlijk zou iedereen zich moeten aanpassen, niet enkel de bezoekers, maar ook de ontvangers.

9. Hebben jullie een **verschil** gemerkt tussen het **samen werken in de klas** en het samen werken **hier op het Dak**? Hoe komt dit?

→ Als het bij de ene groep goed ging en bij de andere groep minder goed, vraag dan aan die 2de groep wat ze van de andere groep kunnen leren.

→ Wat zou je een volgende keer misschien anders doen? Wat heb je geleerd voor een volgende groepswork?

Extra vragen indien er nog tijd is:

1. Vraag ivm Wies:

Waarom trouwen mensen? Wat is trouwen?

Vinden jullie dat 2 vrouwen of mannen mogen trouwen? Als er negatief wordt gepraat over holebi's, kan vermeld worden dat Wies ook homo / lesbisch is. Extra vragen daarbij:

- Hoe zouden jullie reageren als Wies zelf naar jullie komt en zegt dat hij / zij homo/lesbisch is?
- Hoe zou die reactie bij Wies overkomen?
- Denken jullie dat je kan kiezen of je homo/lesbisch bent of niet?
- Hoe voelt het om verliefd te zijn?
- Wat is liefde?

2. Vraag ivm diversiteit:

"Allemaal anders heel gewoon": Wat betekent dit voor jou?

3. Vragen ivm Karim:

Wat vinden jullie van de stelling: "Meisjes kunnen beter dansen dan jongens"?

4. Vragen ivm Rune:

- Wat vinden jullie van de stelling "Wie arm is, is niet gelukkig"? Klopt dit? Wat is arm zijn? Wat is gelukkig zijn?
- Vinden jullie het belangrijk om later veel geld te verdienen? Waarom wel of niet?
- Moet je de laatste mode dragen om mooi en cool te zijn? Wat is mooi zijn? Wat of wie bepaalt wat er in de mode is?
- Wat vinden jullie van de stelling "Jongens kunnen beter circuskunstjes dan meisjes"?

5. Vragen ivm Jamie:

- Is er een verschil tussen jongens en meisjes? Wat is het verschil?
- Hoe hebben jullie vandaag de taken tussen jongens en meisjes verdeeld? Wat vinden jullie daarvan?
- Wat vinden jullie van de stelling: "Meisjes doen het huishouden, jongens werken in de tuin"?

6. Vragen ivm Sam:

- Wie rijk is, is gelukkig. Klopt dit? Wat is arm zijn? Wat is gelukkig zijn?
- Vinden jullie het belangrijk om later veel geld te verdienen? Waarom wel of niet?

7. Vragen ivm Lotte:

- Wat betekent het om een handicap of beperking te hebben? Zijn mensen met een beperking zielig?
- Zouden jullie het zien zitten om 1 keer per week geen vlees te eten (cf filmpje Donderdag Veggiedag: belang voor mens, dier en milieu)

8. Vragen ivm Sadia:

- Sadia wordt soms uitgescholden voor "Domme Zwarte Piet". Hoe denk je dat zij zich daarbij voelt? Hoe kunnen we voorkomen dat mensen met een donkere huid uitgescholden worden?

9. Vragen ivm Imane:

- Wat vinden jullie van de stelling: "Jongens kunnen beter rappen dan meisjes"?

10. Vragen ivm Jona:

- Wat vinden jullie van de stelling: "Niemand vlucht zomaar uit zijn land en laat voor zijn plezier vrienden en familie achter. Daarom moeten we vluchtelingen uit andere landen helpen"?

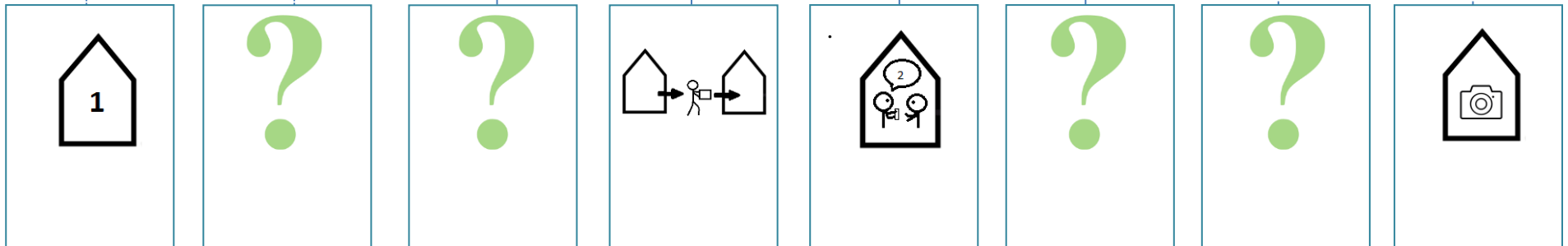
Degene die eerst klaar is met de nabespreking vult de thee aan met warm water en zet de theeschaal in het midden van de kring voor het podium. Hij/zij zet ook de banken klaar en maant de andere groepjes aan om de nabespreking af te ronden. We slaan pas op de gong als we zeker weten dat alle nabesprekingen gedaan zijn, om de gesprekken niet bruusk af te breken.

Tips:

- ✓ Neem net als de kinderen een vragende, verwonderende houding aan.
- ✓ Zorg dat het een open gesprek is, waarin je je eigen mening niet opdringt.
- ✓ Stimuleer de kinderen om tijdens het gesprek zélf ook vragen aan elkaar te stellen.
- ✓ Streef een maximale participatiegraad na: stimuleer alle kinderen om mee na te denken.
- ✓ Het is belangrijk om de reflectie met de kinderen te enten op respect.
- ✓ Meta-denken overbrengen naar de kinderen: bv. "We hebben nu over arm-rijk gepraat maar we kunnen op die manier ook over andere dingen nadenken..."
- ✓ Kinderen die een heel uitgesproken negatieve mening/houding hebben, neem je beter achteraf even apart en licht de leerkracht hierover in.
- ✓ Bedank iedereen voor de luisterbereidheid en de durf om de eigen mening te uiten.

Gedragspatroongrafiek

Mijn gevoelens

Tijd

